

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ

17 Απρ. 2014

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Αχαρνών 2, 101 76 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331 Fax : 210-5243522

Αθήνα 16/4/2014
Αριθμ. Πρωτ. 699

Προς:

Βουλή των Ελλήνων

Δ/νση Κοιν/κού Ελέγχου

✓ Τμήμα Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: « Παράνομες ελληνοποιήσεις λαδιού »

ΣΧΕΤ: Η Ερώτηση 7081/18-3-2014

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Θ. Ψύρρας**, σας πληροφορούμε τα εξής:

Το θέμα της εισαγωγής/διακίνησης ελαιολάδων από άλλες χώρες (Ε.Ε. ή τρίτες χώρες) αφορά τόσο ζητήματα παραπλάνησης ως προς την προέλευση όσο και ως προς την ποιότητα του ελαιολάδου.

Σημειώνεται ότι, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σε εφαρμογή του Καν. (ΕΕ) αριθ. 29/2012 της Επιτροπής «για τα πρότυπα εμπορίας του ελαιολάδου» και με την αριθ. 323902/18-09-09 ΚΥΑ των συμπληρωματικών μέτρων που εξέδωσε, υποχρεώνει όλες τις επιχειρήσεις τυποποίησης και συσκευασίας παρθένων ελαιολάδων, ελαιολάδων και πυρηνελαίων να εγκρίνονται και να εφοδιάζονται με αλφαριθμητικό κωδικό αναγνώρισης από το ΥΠ.Α.Α.Τ. Στο πλαίσιο αυτό, έως σήμερα, έχουν ελεγχθεί και έχουν λάβει κωδικό αναγνώρισης 418 επιχειρήσεις τυποποίησης και συσκευασίας ελαιολάδων και πυρηνελαίων. Επισημαίνεται ότι, σχετικός κατάλογος με τις εγκεκριμένες επιχειρήσεις έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΥΠ.Α.Α.Τ.

Οι εν λόγω επιχειρήσεις σύμφωνα με τη παρ. 1 του άρθρου 9 της αριθ. 323902/18-09-09 ΚΥΑ, υπόκεινται σε έλεγχο ανά τρίμηνο από επιτροπή της αρμόδιας Δ/νσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων. Οι έλεγχοι αφορούν στην διαπίστωση της τήρησης των όρων, υποχρεώσεων και δεσμεύσεων της εγκεκριμένης επιχείρησης, με διασταυρώσεις στοιχείων (τιμολογίων, δελτίων αποστολής, καρτελών αποθήκης κλπ) και αφορούν κυρίως στην επαλήθευση της συμφωνίας μεταξύ των εισερχομένων και εξερχομένων ποσοτήτων εξαιρετικού παρθένου ελαιολάδου, παρθένου ελαιολάδου, ελαιολάδου και πυρηνελαίου καθώς και εκείνων που παραμένουν αποθηκευμένες στους δεξαμενικούς χώρους. Τονίζεται ότι, για τις ποσότητες της κατηγορίας «εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο» και «παρθένο ελαιόλαδο», πρέπει να προσδιορίζεται η καταγωγή τους. Εκτός από τους τακτικούς ελέγχους, η επιτροπή κατά την κρίση της μπορεί να πραγματοποιεί και έκτακτους ελέγχους.

Προκειμένου για την διασφάλιση της αυθεντικότητας των προϊόντων ΠΟΠ/ΠΓΕ και την προστασία του καταναλωτή από αθέμιτες πρακτικές, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έχει θεσπίσει με την ΚΥΑ αριθμ. 261611/07-03-07 (ΦΕΚ 406/Β), σύστημα πιστοποίησης και ελέγχου των προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ. Σύμφωνα

με το σύστημα αυτό, ο ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ (πρώην Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π.) έχει οριστεί αρμόδιος φορέας για τον έλεγχο των προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ και συγκεκριμένα:

α) εγκρίνει και πιστοποιεί τις επιχειρήσεις οι οποίες ενδιαφέρονται να παράγουν ή/και να συσκευάζουν με σκοπό την τοποθέτηση στην αγορά γεωργικών προϊόντων και τροφίμων που φέρουν στην επισήμανσή τους τις καταχωρισμένες ονομασίες, τις ενδείξεις ΠΟΠ-ΠΓΕ, το Κοινοτικό σύμβολο καθώς και τη σήμανση πιστοποίησης του ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ και

β) διενεργεί, σε συνεργασία με τις κατά τόπους Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, τακτικούς ελέγχους τόσο στα σημεία παραγωγής, όσο και στα σημεία πώλησης των προϊόντων αυτών και διερευνά κάθε τεκμηριωμένη καταγγελία για ελλιπή τήρηση των προδιαγραφών όλων των προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, η χώρα μας έχει καταχωρισμένα στο κοινοτικό μητρώο προστατευόμενων ονομασιών 29 ελαιόλαδα ΠΟΠ & ΠΓΕ, ενώ στο σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης του ΕΛ.Γ.Ο-ΔΗΜΗΤΡΑ έχουν ενταχθεί 568 επιχειρήσεις με δραστηριότητα την παραγωγή, τυποποίηση, αποθήκευση και εμπορία ελαιολάδου.

Επισημαίνεται ότι, στις Υπουργικές Αποφάσεις Αναγνώρισης των ΠΟΠ-ΠΓΕ ελαιολάδων, περιγράφονται σαφώς οι προδιαγραφές παραγωγής τους και κυρίως:

- η ποικιλία της ελιάς
- η ζώνη καλλιέργειας
- οι απαιτήσεις καλλιέργειας και διαχείρισης του ελαιοκάρπου
- οι απαιτήσεις έκθλιψης του ελαιοκάρπου
- οι απαιτήσεις επισήμανσης του διακινούμενου ελαιολάδου

Αναφέρεται ειδικότερα ότι, ο ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, ελέγχει:

- Την προέλευση της πρώτης ύλης και την ποικιλία του ελαιοκάρπου: μέσω των υπεύθυνων δηλώσεων που καταθέτουν οι παραγωγοί στα ελαιοτριβεία, στις οποίες καταγράφονται οι ελαιώνες, σύμφωνα με το Ελαιοκομικό Μητρώο του κάθε νομού και οι κωδικοί αγροτεμαχίων, σύμφωνα με το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (Ο.Σ.Δ.Ε.), οι οποίες επικαιροποιούνται κάθε έτος.

- Τη διαδικασία παραγωγής, την ξεχωριστή αποθήκευση ανά είδος, καθώς και τις συνολικές εισροές-εκροές ελαιολάδου κάθε μονάδας παραγωγής ΠΟΠ-ΠΓΕ ελαιολάδων, μέσω των επίσημων φορολογικών παραστατικών. Κάθε μονάδα παραγωγής υποχρεούται, μέσω της σύμβασης πιστοποίησης που έχει συνάψει με τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, να τηρεί και να αποστέλλει αρχεία εισροών-εκροών στον Οργανισμό για κάθε ελαιοκομική περίοδο.

- Την Τυποποίηση – Εμπορία ελαιολάδων, προς αποφυγή φαινομένων νοθείας ή/και ελληνοποιήσεων (έλεγχος των επίσημων φορολογικών παραστατικών, ποιοτικών χαρακτηριστικών, χημικών αναλύσεων), ενώ ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην διαπίστωση της τήρησης της ικνηλασιμότητας και στην ορθή χρήση της επισήμανσης.

- Τα σημεία χονδρικής και λιανικής πώλησης, με σκοπό να προστατεύεται το πιστοποιημένο προϊόν από απομιμήσεις και αθέμιτο ανταγωνισμό. Διενεργούνται επίσης, δειγματοληψίες τελικού προϊόντος για τον έλεγχο της επισήμανσης και στις περιπτώσεις που κρίνεται απαραίτητο και εργαστηριακές αναλύσεις.

Τονίζεται ότι, οι παραβάσεις που τυχόν διαπιστώνονται, κατά τη διενέργεια των ελέγχων παραπέμπονται στην αρμόδια Επιτροπή του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την επιβολή διοικητικών κυρώσεων και προστίμων (αφαίρεση των ενδείξεων, απόσυρση των προϊόντων, επιβολή προστίμου αναλόγως της βαρύτητας της παρατυπίας ή παράβασης). Επισημαίνεται δε, ότι βάσει των αποφάσεων αναγνώρισης των ΠΟΠ & ΠΓΕ ελαιολάδων, απαγορεύεται η χρήση καταχωρισμένης ένδειξης σε προϊόν που προέρχεται από ανάμιξη ελαιολάδων κατώτερων ποιοτικών κατηγοριών. Η τήρηση της απαίτησης αυτής, ελέγχεται από τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.

Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, η εθνική και κοινοτική νομοθεσία έχει ως στόχο την προστασία των καταχωρισμένων ενδείξεων από οποιαδήποτε πρακτική θα μπορούσε να δημιουργήσει εσφαλμένη εντύπωση ως προς την προέλευση, την καταγωγή και τις βασικές ιδιότητες των ΠΟΠ-ΠΓΕ προϊόντων.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι από 01.01.2013 μέχρι σήμερα έχουν διενεργηθεί από τον ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ οι ακόλουθοι έλεγχοι :

Πίνακας διενεργηθέντων ελέγχων σε επιχειρήσεις παραγωγής, τυποποίησης, συσκευασίας και εμπορίας ελαιοκομικών προϊόντων ΠΟΠ/ΠΓΕ

Δραστηριότητα επιχείρησης	Αριθμός προϊόντων	Αριθμός επιχειρήσεων
Ελαιουργεία	85	83
Επιχειρήσεις τυποποίησης ελαιολάδου	75	44
Εμπορία με ιδιωτική ετικέτα-Αποθήκευση ελαιολάδου	77	62
Σύνολο	237	174*

*Ο συνολικός αριθμός των επιχειρήσεων δεν προκύπτει από το άθροισμα των επιμέρους δραστηριοτήτων καθώς μια επιχείρηση μπορεί να δραστηριοποιείται σε περισσότερα του ενός πεδία (π.χ. να είναι ελαιουργείο και τυποποιητήριο ελαιολάδου ταυτόχρονα)

Επισημαίνεται ότι, αντικείμενο των παραπάνω ελέγχων είναι τα ελαιόλαδα που φέρουν ή δύνανται να φέρουν τις ενδείξεις ΠΟΠ/ΠΓΕ και όχι οι ποσότητες ελαιολάδου που διακινούνται ως συμβατικό ελαιόλαδο (δηλ. χωρίς τις ενδείξεις ΠΟΠ/ΠΓΕ). Από τους παραπάνω ελέγχους, καθώς και από τα αρχεία που τηρεί ο ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ δεν έχει στοιχειοθετηθεί καμία περίπτωση ελληνοποίησης εισαγόμενων ελαιολάδων και ανάμειξής τους με ελαιόλαδα ΠΟΠ/ΠΓΕ.

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι, ο ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ, από το Δεκέμβριο του 2013 έως σήμερα, έχει συμμετάσχει σε ελέγχους που έχουν διοργανωθεί από κοινού με τον ΕΦΕΤ, προκειμένου να συνδράμει στη διερεύνηση αναφορών προς τον ΕΦΕΤ σχετικά με την εμπορία και διακίνηση στη χώρα μας ισπανικού ελαιολάδου. Από τις 6 περιπτώσεις τέτοιων ελέγχων, από μεικτά κλιμάκια του ΕΦΕΤ και του ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ, διαπιστώθηκε ότι μία επιχείρηση μετέφερε σε άλλη επιχείρηση ποσότητες 27220 και 27260 κιλά εξαιρετικά παρθένου ελαιόλαδου Ισπανίας χωρίς να αναγράφει τη χώρα προέλευσης στα αντίστοιχα παραστατικά, καθώς επίσης ότι μετέφερε ποσότητα 28280 κιλών ελαιολάδου LAMPANTE προέλευσης Ισπανίας, αλλάζοντας την ποιοτική κατηγορία του ελαιολάδου και αποκρύπτοντας τη χώρα προέλευσής του. Οι παραβάσεις που διαπιστώθηκαν στην εν λόγω επιχείρηση, είναι υπό διαχείριση λόγω αρμοδιότητας, από τον ΕΦΕΤ για επιβολή κυρώσεων/προστίμων.

Συμπληρωματικά αναφέρεται ότι, αρμόδιες υπηρεσίες για τους ελέγχους των εισαγόμενων από τρίτες χώρες ελαιολάδων είναι τα κατά τόπους τελωνεία, οι Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων και το Γενικό Χημείο του Κράτους. Για δε τη διακίνηση των ελαιολάδων στο εσωτερικό της χώρας οι έλεγχοι υπάγονται στην αρμοδιότητα του Ενιαίου Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (Ε.Φ.Ε.Τ.), ο οποίος επιπλέον είναι αρμόδιος για όλους τους ελέγχους του ελαιολάδου από το ελαιοτριβείο μέχρι και τη λιανική πώλησή του.

Αναφορικά με τους ελέγχους στα διακινούμενα βιολογικά προϊόντα επισημαίνεται ότι, βάσει της ισχύουσας Εθνικής και Ενωσιακής νομοθεσίας, όλοι οι Επιχειρηματίες οι οποίοι είναι ενταγμένοι στο καθεστώς της βιολογικής γεωργίας ελέγχονται τουλάχιστον μία φορά κάθε έτος για δραστηριότητα οποιουδήποτε σταδίου παραγωγής, παρασκευής, διανομής, αποθήκευσης, εισαγωγής από τρίτη χώρα ή εξαγωγής σε τρίτη χώρα, βιολογικών προϊόντων (εξαιρουμένων των χώρων μαζικής εστίασης) από τους Οργανισμούς Ελέγχου & Πιστοποίησης (ΟΕ&Π) με τους οποίους είναι υποχρεωτικά συμβεβλημένοι. Επιπλέον οι ΟΕ&Π διενεργούν κάθε χρόνο τουλάχιστον 10% συμπληρωματικές επισκέψεις ελέγχου στο σύνολο των ανωτέρω επιθεωρήσεων βάσει ανάλυσης κινδύνου. Στο πλαίσιο των ανωτέρω ελέγχων ο επιχειρηματίας θα πρέπει να επαληθεύσει πέραν των άλλων:

- τον προμηθευτή και, εάν είναι διαφορετικός, τον πωλητή ή τον εξαγωγέα των προϊόντων

- το είδος και τις ποσότητες των βιολογικών προϊόντων που παραδόθηκαν στη μονάδα
- τη φύση και τις ποσότητες βιολογικών προϊόντων που είναι αποθηκευμένες στις εγκαταστάσεις
- το είδος, τις ποσότητες και τους παραλήπτες και, εάν είναι διαφορετικοί, τους αγοραστές, εξαιρουμένων των τελικών καταναλωτών, των προϊόντων που εξήχθησαν από τη μονάδα ή από τις εγκαταστάσεις ή τις αποθήκες του πρώτου παραλήπτη.

Όσον αφορά την εισαγωγή προϊόντων βιολογικής προέλευσης από Τρίτες χώρες, αναφέρεται ότι, αυτή γίνεται βάσει των καθεστώτων εισαγωγής σύμφωνα με την ισχύουσα Εθνική και Ενωσιακή νομοθεσία. Σε όλες τις περιπτώσεις επισημαίνεται ότι: α) ο εισαγωγέας/πρώτος παραλήπτης ενημερώνει εγκαίρως τον φορέα ελέγχου (στον οποίο υποχρεωτικά θα πρέπει να έχει πιστοποιηθεί) και τον ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ (επιβλέπουσα αρχή), δίνοντας όλα τα απαραίτητα στοιχεία τα οποία μπορεί να ζητηθούν και β) το εισαγόμενο προϊόν θα πρέπει να συνοδεύεται από πιστοποιητικά ελέγχου. Ειδικότερα, όσον αφορά εισαγωγή προϊόντων φυτικής προέλευσης, ο έλεγχος των προϊόντων, των συνοδευμένων εγγράφων και η θεώρηση αυτών γίνεται σε χώρο του τελωνείου πριν την εισαγωγή από τις Αρχές Ποιοτικού Ελέγχου.

Τονίζεται ότι, ο ΕΦΕΤ συμμετέχει σε συντονισμένους ελέγχους για την πρόληψη της νοθείας του ελληνικού ελαιόλαδου και επιβάλλει αυστηρές κυρώσεις στις περιπτώσεις εξαπάτησης των Ελλήνων καταναλωτών.

Ειδικότερα, σημειώνεται ότι, ο ΕΦΕΤ στο πλαίσιο των ετήσιων δράσεων του, προέκρινε ως βασικό άξονα του προγράμματός του ένα επιχειρησιακό σχέδιο ελέγχου στον τομέα του ελαιολάδου, προκειμένου να αποτραπεί ο κίνδυνος της παραπλάνησης των καταναλωτών ως προς την προέλευση/ ελληνοποίηση και την ποιότητα (διάθεση π.χ. αποσμημένων ή μιγμάτων παρθένων με αποσμημένα, ως εξαιρετικά παρθένα ελαιόλαδα).

Επισημαίνεται ότι, στα πλαίσια των ελέγχων του ΕΦΕΤ, παρέχεται συνδρομή από τις Λιμενικές Αρχές για την άμεση γνωστοποίηση των αφίξεων βυτιοφόρων οχημάτων που μεταφέρουν φορτία με ελαιόλαδο από ενδοκοινοτικό εμπόριο, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων των φορτίων και πραγματοποιείται συμμετοχή των Αρχών σε ενδεχόμενο επιτόπιο έλεγχο κατά την άφιξη των φορτίων όταν είναι αναγκαίο. Έτσι γίνεται καταγραφή των εισερχομένων βυτίων στα λιμάνια Πάτρας, Ηρακλείου και Ηγουμενίτσας και των αποδεκτών τους.

Σε εφαρμογή του εν λόγω σχεδίου, αναφέρεται ότι, προγραμματίζονται και διενεργούνται έλεγχοι στις επιχειρήσεις αποδέκτες οι οποίοι δραστηριοποιούνται κυρίως στο χονδρεμπόριο ελαιολάδων, καθώς και στα τυποποιητήρια στα οποία πρόκειται να εμφιαλωθεί το ελαιόλαδο. Ειδικότερα επισημαίνεται ότι, έχουν πραγματοποιηθεί περίπου 40 επιθεωρήσεις στις εγκαταστάσεις των επιχειρήσεων – αποδεκτών και έχουν στοιχειοθετηθεί παραβάσεις για τρεις τουλάχιστον επιχειρήσεις, οι οποίες αφορούσαν σε παραπλάνηση σχετικά με την καταγωγή και την ποιότητα του ελαιολάδου, ενώ για κάποιες επιχειρήσεις η διερεύνηση είναι σε εξέλιξη. Σε κάθε περίπτωση διαπίστωσης μη συμμορφώσεων, εφαρμόζονται οι προβλεπόμενες από το νόμο ενέργειες.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Α. Ραυτόπουλος

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

- 1.Υπουργείο Οικονομικών – Γρ. κ. Υπουργού
- 2.Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας
– Γρ. κ. Υπουργού
- 3.Βουλευτή κ. Θ. Ψύρρα

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΑΥΤΑΡΗΣ